

Diplomová práce

Student : Zuzana BRUMLICHOVÁ

Obor : ČJ - ZSV

Název práce v českém jazyce : Úroveň znalosti češtiny žáků-cizinců v českých školách (se specifikací na čtení s porozuměním)

Název práce v anglickém jazyce : Czech language competence among foreign pupils in Czech schools (focus on reading comprehension)

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Eva Hájková, CSc.

Posudek vedoucí diplomové práce :

V rámci zadání své diplomové práce Úroveň znalosti češtiny žáků-cizinců v českých školách se její autorka Zuzana Brumlichová soustředila na dílčí problematiku, a to nabývání dovedností čtení s porozuměním. Tento její zájem vyšel patrně z osobních zkušeností z práce s žáky s jiným mateřským jazykem než českým a jejich počáteční úrovní zvládnutí češtiny. Porozumění jazyku, v našem případě češtině, (a také zjišťování stupně tohoto porozumění) tvoří obvykle první fázi při osvojování nového/druhého jazyka cizincem.

Diplomantka rozdělila svou práci do dvou samostatných částí. Nejprve se věnuje vymezení pojmu žák-cizinec a legislativním souvislostem postavení cizinců obecně i v prostředí české školy. V druhé části práce se zaměřuje přímo na čtení s porozuměním a seznamuje s pedagogickým šetřením, které provedla. Tyto dvě části spolu jistě souvisejí, škoda jen, že autorka tuto souvislost blíže neinterpretovala a nerozvedla. Údaje, které však v obou uvedených částech práce uvádí, jsou věcné a korektní, odpovídají zaměření práce, a je proto zcela na místě, že je diplomantka do své práce zařadila.

Pro zhodnocení významu a přínosu posuzované práce je významnější druhá z uvedených částí práce. Autorka zde seznamuje s výzkumem (vzhledem k jeho rozsahu však jde spíše o šetření) úrovně čtení s porozuměním u žáků-cizinců na vybraných základních školách v Praze. Toto omezení na městské školy je opodstatněné, neboť především právě v nich se dnes s žáky-cizinci setkáváme.

Pro potřeby svého šetření sestavila autorka speciální materiál. Je třeba konstatovat, že tuto fázi práce zvládla velice zdařile. Náležitě se poučila v dostupné literatuře, vhodně vybrala jednotlivé úkoly a kreativně zpracovala konkrétní zadání a texty. Počet testovaných žáků není ovšem příliš velký, takže zjištěné údaje a výsledky šetření nemohou mít statistickou validitu. Navíc si autorka stanovila velké množství kritérií, podle nichž materiál vyhodnocuje, tudíž počty údajů v takto vymezených skupinách jsou malé. To však ovšem nijak neubírá na hodnotě autorčiných zjištění, naopak je třeba vysoce ocenit náročnou práci, kterou autorka sebráním a zpracováním

komentovaného materiálu prokázala. Pečlivé analýzy představené řadou tabulek a grafů tuto náročnost dokumentují. V některých momentech však postrádám interpretaci zjištěných faktů nebo tvrzení. Aspoň jeden příklad třeba na s. 61, kde autorka konstatuje: „Překvapivě relativně nízkou úroveň prokázali slovensky mluvící žáci. Ač má slovenština k češtině nejbliže, žáci reprezentovali úroveň A2 a B1.“ Po příčinách daného stavu nepátrá, resp. pokud ano, v práci o tom nereferuje.

Některé formulace jsou nejasné, např. na s. 12: „...lze žáky-cizince ... zařadit do jistých významových kategorií...“ Zajímá mě též problém dvojí negace v zadání ve 3. úloze, úkolu 5d (autorka tento problém vůbec nekommentuje, ačkoli jeho zvládnutí cizinci bývá diskutabilní), podobně by komentář zasloužila práce s modálními slovesy a jejich sémantickým rozlišením u cizinců – srov. 4. úlohu, úkol 6. K tomu se diplomantka jistě může vyjádřit při obhajobě práce. Některé formální nedostatky však asi neobhájí (vyznačeno v práci), minimálně to, že nepřesně uvádí, na které katedře práci vlastně obhajuje. Touto kritikou však v žádném případě nechci snižovat celkovou úroveň práce. Ta totiž naprosto odpovídá požadavkům kladeným na diplomové práce. Autorka v ní zřetelně prokázala, že je schopna odborné práce a že výsledky své práce umí i požadovaným způsobem prezentovat.

Vzhledem k výše uvedenému s potěšením doporučuji posuzovanou práci jako výborný podklad k obhajobě.

Praha 7. května 2010

PhDr. Eva Hájková, CSc.